

Nieuws voor Criminologen

ROVERSBBEN(DE)
CRISIS BIJ JUSTITIE
THEORETISCHE CRIMINOLOGIE
PUBLIC SAFETY IN EUROPE

Ben Rovers

De redactie van het *Tijdschrift voor Criminologie* wil naar aanleiding van het verschijnen van themanummers discussiebijeenkomsten gaan organiseren, waarbij auteurs en publiek met elkaar in discussie gaan over het thema. Deze serie bijeenkomsten, die in samenwerking met het Instituut voor Maatschappijwetenschappen (SISWO) wordt georganiseerd, heeft de wervende titel *Criminologische kwesties meegekrege*n.

Op vrijdag 9 oktober 1998 (in de namiddag) vond bij het SISWO in Amsterdams de eerste bijeenkomst plaats over 'theoretische integratie'. Aanleiding hiervoor was het verschijnen van het gelijknamige themanummer van het Tijdschrift voor Criminologie (TVC, vol. 40, nr. 2). De emeritus hoogleraren en theoretici Johan Goudsblom (ex-UVA) en Reinhard Wippler (ex-UU) waren uitgenodigd om hun visie op het thema en het nummer te geven. De bijeenkomst werd bezocht door circa 40 personen. Voorzitter was Willem de Haan (RUG/UU).

Na een korte inleiding van de voorzitter, waarin deze het thema nog eens van verschillende kanten belichtte, was het woord aan Goudsblom. Deze begon zijn inleiding met de mededeling dat hij de criminologie niet 'ademloos' volgt, omdat het naar zijn idee geen discipline is waar de ontwikkelingen erg snel gaan. De stand van zaken is volgens hem te vergelijken met die van de medische wetenschap in de 16e eeuw. Om iets over theoretische integratie te kunnen zeggen, moet volgens Goudsblom eerst duidelijk zijn wat een theorie is. Hij ziet een continuüm voor zich waarbij het ene uiterste wordt gevormd door 'formele stelsels van proposities' en het andere door 'theoretische perspectieven'. Zijn voorkeur gaat uit naar perspectieven, in het bijzonder perspectieven met een hoog realiteitsgehalte. Een theorie is in zijn optiek niet veel meer dan een handige samenvatting van wat we op enig moment denken te weten (en daarmee ook een afbakening van wat we nog niet weten). We moeten aan het 'verschijnsel' theorie niet al te veel waarde hechten, want er is meer kennis beschikbaar dan in theorieën opgeslagen ligt. Bovendien, zo betoogde Goudsblom, zijn veel theorieën eigenlijk wensstheorieën en als zodanig weinig bruikbaar voor de wetenschap. Hierna ging hij in op de bijdragen in het themanummer en constateerde met Wilterdink dat een algemene theorie van misdaad niet ontkomt aan de vraag 'welke soorten gedragingen onder welke condities en met welke middelen als

realistisch machts- en organisatiebeeld. Daarmee deed hij onrecht aan dit instituut, zowel normatief idealistisch als aan haar praktijkorganen, want ook die laatstgenoemden zijn geen bedrijven. Zowel de judex unus als de meervoudige kamers blijven eerst en vooral bijzonder kleine maar wijze zelfstandigen. Het zijn burgerschapsorganen om conflicten mee te helpen oplossen, te vergelijken met een gemeenteraad of parlement. Dit geldt ipso facto voor het openbaar ministerie. Toen Dato een formele waarschuwing gaf aan een collega die anders had gevorderd dan de minister had gevraagd in een euthanasiezaak (officier Drent volgde zijn geweten en wees op het 'nemo tenetur' beginsel ten aanzien van de betreffende arts terwijl de minister moord of dood door schuld had willen horen eisen, om zo nieuwe jurisprudentie uit te lokken) liet hij zien hoever zijn instrumentalisme gaat. Wat ministers en PG's vragen aan officieren moet blijikbaar gelezen worden als, 'wat wij eisen' onder sanctiedreiging. Over steerbederf binnen het OM gesproken.

Bestluit

Vandaar mijn pleidooi voor andere mensen met andere opvattingen. Hoewel ik weet dat de Dato's populair zijn in bestuurlijke kringen, meen ik dat het voor het recht en haar praktijken beter is als er weer De Ruyters komen, of Van Traa's of Koppeyne van de Capello's om het Kamerbreed te houden.

Of de advocaat Korthals ook onder dit keurkorps valt kan men nu nog niet te zeggen. In elk geval komt hij niet voort uit het OM of de ambtenarij en valt zijn eerste begroting op door een bescheiden accentuering van het criminaliteitsprobleem, en ook door een veel evenwichtiger aandacht voor bestuursrechtelijke en privaatrechtelijke hervormingen, dan we in jaren gelezen hebben in een justitiebegroting. Daarbij speelt ook mee dat de politie nu geheel onder BiZa valt, inclusief alle veiligheids perikelen. Dat zou voor Justitie wel eens een grotere ontlasting kunnen betekenen dan men nu denkt. Dat men niet aanspreekbaar is als eerste bij politiesoorten, dat scheidt een slok op een borrel.

Dato zal het niet leuk vinden. Eerst alle energie gezet op maximale zeggenschap (via het OM) over de politie (enige jaren terug claimden de PG's zelfs percentages politietijd voor exclusief de misdaadbestrijding), en nu op afstand gezet - op afroep beschikbaar - achter burgemeesters en de minister van Binnenlandse Zaken. Maar ja, als men macht en vertrouwen met elkaar verward, dan verdient men ook niet meer.

